

V. Indiening van de kandidaturen

De belangstellende kandidaten worden verzocht hun kandidatuur, per aangetekend schrijven, te richten aan de heer E. De Pue, Directeur-generaal bij de Dienst voor de Administratieve Vereenvoudiging, Hertogsstraat 4, 1000 Brussel, binnen een termijn van 10 werkdagen vanaf de bekendmakingsdatum van deze oproep in het *Belgisch Staatsblad*. De poststempel geldt als bewijs.

V. Dépôt des candidatures

Les candidats intéressés sont priés d'adresser leur candidature par lettre recommandée à Monsieur E. De Pue, Directeur général de l'Agence pour la Simplification Administrative 4, rue Ducale, 1000 Bruxelles, dans un délai de 10 jours ouvrables à dater de la publication du présent appel au *Moniteur belge*, le cachet de la poste faisant foi.

**PROGRAMMATORISCHE FEDERALE OVERHEIDSDIENST
MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE, ARMOEDEBESTRIJDING
EN SOCIALE ECONOMIE**

[C – 2004/22805]

**3 AUGUSTUS 2004. — Omzendbrief. — Wet van 26 mei 2002
betreffende het recht op maatschappelijke integratie - studenten en
het recht op een leefloon**

Aan de Dames en Heren Voorzitters van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

Mevr. de Voorzitter,

Mijnheer de Voorzitter,

Bij de inwerkingtreding van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie werd U d.d. 6 september 2002 reeds een eerste omzendbrief toegestuurd die op algemene wijze toelichting verstrekt bij deze wet, gevolgd door een tweede, meer specifiek rondschrĳven van 21 oktober 2002 betreffende de tewerkstellingsopdracht van het O.C.M.W. in het kader van dezelfde wet van 26 mei 2002.

Deze omzendbrief heeft tot doel om, met betrekking tot de specifieke situatie van de studenten, de regels voor de toegang tot het recht op een leefloon en de territoriale bevoegdheid van de O.C.M.W.'s te verduidelijken, om het voor de studenten mogelijk te maken de passende ondersteuning te vinden in het kader van het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie, dat hun mogelijkheden tot inschakeling in het beroepsleven moet verbeteren.

1. Voorwaarden voor toegang tot het recht :

1.1. Om van het recht op maatschappelijke integratie te kunnen genieten (1) moet men tegelijkertijd voldoen aan de algemene en specifieke toekenningsvoorwaarden (2) van deze wet. Zoals zulks het geval was voor het vroegere recht op een bestaansminimum, is ook het recht op maatschappelijke integratie in essentie residuair. Dat betekent dat het O.C.M.W. principieel gerechtigd is om van betrokkene te vragen dat hij eerst de andere beschikbare bronnen aanspreekt. Zich baserend op de bevindingen van het sociaal onderzoek, kan het O.C.M.W. een jongere in principe verwijzen naar zijn ouders, aangezien deze laatste onderhoudsplichtig zijn zolang de opleiding van hun kind niet voltooid is.

1.2. Artikel 3 van de wet van 26 mei 2002 stelt als voorwaarde dat de aanvrager niet over toereikende bestaansmiddelen mag beschikken, noch er aanspraak mag op kunnen maken, noch in staat mag zijn deze hetzij door eigen inspanningen, hetzij op een andere manier te verwerven. Hij dient tevens zijn rechten te laten gelden op uitkeringen die hij kan genieten krachtens de Belgische of buitenlandse sociale wetgeving. Bovendien dient betrokkene werkbereid te zijn, tenzij dit om gezondheids- of billijkheidsredenen niet mogelijk is.

1.3. Vermits studenten met een voltijds leerplan niet ter beschikking staan van de arbeidsmarkt, beantwoorden ze in beginsel niet aan alle voorwaarden van de wet, zodat ze geen aanspraak kunnen maken op een leefloon.

Artikel 11, § 2, a, van de wet van 26 mei 2002 voorziet wel expliciet de mogelijkheid voor het O.C.M.W. om op grond van billijkheidsredenen te aanvaarden dat de betrokkene persoon met het oog op een verhoging van zijn inschakelingskansen in het beroepsleven, een studie met voltijds leerplan aanvat, hervat of voortzet in een door de Gemeenschappen erkende, georganiseerde of gesubsidieerde onderwijsinstelling.

**SERVICE PUBLIC FEDERAL DE PROGRAMMATION
INTEGRATION SOCIALE,
LUTTE CONTRE LA PAUVRETE ET ECONOMIE SOCIALE**

[C – 2004/22805]

**3 AOUT 2004. — Circulaire. — Loi du 26 mai 2002 concernant le droit
à l'intégration sociale - étudiants et droit au revenu d'intégration**

A Mesdames et Messieurs les Présidents des centres publics d'action sociale

Mme la Présidente,

Monsieur le Président,

Suite à l'entrée en vigueur de la loi du 26 mai 2002 concernant le droit à l'intégration sociale, une première circulaire vous a déjà été envoyée le 6 septembre 2002, dans laquelle cette loi est exposée d'une manière générale, suivie d'une circulaire plus spécifique du 21 octobre 2002 au sujet de la mission de mise à l'emploi que doit remplir le CPAS dans le cadre de cette même loi du 26 mai 2002.

La présente circulaire a pour objet de clarifier les règles d'ouverture du droit au revenu d'intégration ainsi que les règles de compétence territoriale des C.P.A.S., dans l'approche des situations spécifiques aux étudiants et de permettre à ces derniers de trouver les soutiens appropriés dans le cadre des projets individualisés d'intégration sociale visant à augmenter leurs possibilités d'insertion professionnelle.

1. Conditions d'ouverture du droit :

1.1. Pour avoir droit à l'intégration sociale (1), il faut satisfaire simultanément aux conditions générales et spécifiques (2) de cette loi. Comme l'ancien droit au minimum de moyens d'existence, le droit à l'intégration sociale est lui aussi essentiellement résiduaire. Ainsi, le C.P.A.S. a en principe le droit de demander à l'intéressé de faire appel à d'autres sources de revenus disponibles. Sur la base des constatations de l'enquête sociale, le C.P.A.S. peut en principe renvoyer le jeune vers ses parents, étant donné que ceux-ci ont une obligation alimentaire tant que la formation de leur enfant n'est pas terminée.

1.2. L'article 3 de la loi du 26 mai 2002 précise comme condition que le demandeur ne peut disposer de ressources suffisantes, ni pouvoir y prétendre ni être en mesure de se les procurer, soit par ses efforts personnels, soit par d'autres moyens. Il doit également faire valoir ses droits aux prestations dont il peut bénéficier en vertu de la législation sociale belge et étrangère. L'intéressé doit en outre être disposé à travailler, à moins que des raisons de santé ou d'équité l'en empêchent.

1.3. Etant donné que les étudiants suivant un enseignement de plein exercice ne sont pas disponibles pour le marché du travail, ils ne remplissent en principe pas les conditions de la loi, de sorte qu'ils ne peuvent prétendre à un revenu d'intégration.

L'article 11, § 2, a, de la loi du 26 mai 2002 prévoit toutefois la possibilité pour le centre d'accepter sur la base de motifs d'équité qu'en vue d'une augmentation de ses possibilités d'insertion professionnelle, la personne concernée entame, reprenne ou continue des études de plein exercice dans un établissement d'enseignement agréé, organisé ou subventionné par les Communautés.

Jongeren die deze studies willen volgen, maar die zelf geen inkomen hebben en niet meer of nauwelijks kunnen terugvallen op hun ouders, kunnen dus met het oog op een menswaardig bestaan tijdens de studie een leefloonaanvraag doen bij het bevoegd O.C.M.W..

1.4. Het O.C.M.W. dient in elk afzonderlijk geval te oordelen of het deze studies als billijkheidsredenen kan aanvaarden. Die beoordeling hangt van verscheidene factoren af. Vereist is dat het een studie betreft met voltijds leerplan die afgesloten wordt met het diploma van secundair onderwijs of een eerste universitair diploma of diploma van hoger onderwijs (3). De studie moet bijdragen tot het verhogen van de mogelijkheden van de betrokken persoon inzake professionele inschakeling. De studiekeuze komt de jongere toe, maar moet met het O.C.M.W. besproken worden.

De jongere en het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn leggen samen een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie vast met betrekking tot diens studies.

1.5. Het contract of de opeenvolgende contracten die tot stand komen ter uitvoering van een project inzake maatschappelijke integratie voor een jongere die studies met een voltijds leerplan volgt, moeten voor de ganse duur van de studies (4) gelden en de bijzondere voorwaarden verduidelijken waaronder het leefloon kan worden behouden.

Zo moet voorzien worden dat de jongere zijn rechten laat gelden op studietoelagen; dat hij de nodige stappen doet om te bekomen dat de eventuele kinderbijslag en/of onderhoudsgeld hem rechtstreeks gestort wordt wanneer er een relatiebreuk met de ouders is; dat hij werkbereid (5) moet zijn tijdens de periodes die met zijn studies verenigbaar zijn, tenzij gezondheids- of billijkheidsredenen dit verhinderen.

Bovendien moeten een aantal concrete afspraken worden gemaakt over de manier waarop het volgen van de studies wordt verzekerd; over de ondersteuning vanwege het O.C.M.W. op het vlak van de studies; over de rol van het O.C.M.W. in geval van relatiebreuk met het familiaal milieu; evenals over de evaluatie van de studiebereidheid van de jongere.

1.6. Wat betreft het contract, afgesloten in uitvoering van een geïndividualiseerd project inzake maatschappelijke integratie, vestig ik uw aandacht op volgende punten :

- inzake het volgen van de studies : de student is niet onderworpen aan een resultaatsverbintenis om te slagen voor zijn jaar, maar hij moet de lessen regelmatig volgen, hij moet deelnemen aan de examenzittingen en hij moet alle noodzakelijke inspanningen doen om te slagen. Enkel om gezondheids- en billijkheidsredenen kan van deze verplichtingen worden afgeweken.

- inzake de evaluatie van het voorbije jaar : nadat de student zijn examenresultaten binnen de 7 werkdagen na het verkrijgen heeft meegedeeld, kan het centrum professionele derden bij deze evaluatie betrekken wanneer de geschiktheid voor de studies niet vaststaat.

Uiteraard moet dit onderzoek naar de eventuele geschiktheid van de student voor de gekozen studies geval per geval gevoerd worden, rekening houdend met de behaalde resultaten en de omstandigheden die tot deze resultaten hebben geleid.

- inzake de oriëntering : de oriëntering naar een type of een cyclus van studies maakt de essentie zelf uit van het onderhandelen van het geïndividualiseerd contract. In geen geval mag deze studiekeuze afhangen van financiële criteria, maar moet een verhoging van de inschakelingskansen in het beroepsleven voor de student mogelijk maken.

- inzake de werkbereidheid : er wordt enkel rekening gehouden met de werkbereidheid tijdens de periodes die met de studies verenigbaar zijn. Het spreekt vanzelf dat ook dit geval per geval dient beoordeeld te worden, waarbij eventueel rekening wordt gehouden met verplichte stages, tweede zittingen, eindwerken, of andere zaken.

Les jeunes qui souhaitent suivre ces études mais qui ne disposent pas personnellement de revenus et qui ne peuvent plus ou pratiquement plus faire appel à leurs parents peuvent donc introduire une demande de revenu d'intégration au C.P.A.S. compétent, afin de pouvoir mener une existence conforme à la dignité humaine.

1.4. Le C.P.A.S. doit apprécier dans chaque cas particulier s'il peut accepter que ces études constituent un motif d'équité. Cette appréciation dépend de divers facteurs. Il doit s'agir d'études de plein exercice au terme desquelles un diplôme de l'enseignement secondaire ou un premier diplôme universitaire ou un diplôme de l'enseignement supérieur est décerné (3). Les études doivent contribuer à augmenter les possibilités d'insertion professionnelle de la personne concernée. Le choix des études appartient au jeune mais il doit être discuté avec le C.P.A.S..

Le jeune et le centre public d'action sociale élaborent ensemble un projet individualisé d'intégration sociale pour ses études.

1.5. Le contrat ou les contrats successifs conclus en exécution d'un projet d'intégration sociale pour un jeune qui suit des études de plein exercice doivent couvrir toute la durée des études (4) et préciser les conditions particulières selon lesquelles le revenu d'intégration peut être conservé.

Ainsi, il faut prévoir que le jeune fasse valoir ses droits aux allocations d'études, qu'il fasse les démarches nécessaires pour obtenir que les allocations familiales éventuelles et/ou la pension alimentaire lui soient versées directement lorsqu'il y a rupture avec les parents, qu'il soit disposé à travailler (5) pendant les périodes compatibles avec ses études, à moins que des raisons de santé ou d'équité l'en empêchent.

En outre, des engagements concrets doivent être conclus au sujet de la manière dont les cours seront suivis, du soutien apporté par le C.P.A.S. pour les études, du rôle du C.P.A.S. en cas de rupture avec le milieu familial et en ce qui concerne l'évaluation de la disposition du jeune à étudier.

1.6. En ce qui concerne le contrat, établi en exécution d'un projet individualisé d'intégration sociale, j'attire votre attention sur les points suivants :

- en matière de suivi des études : l'étudiant n'est pas soumis à une obligation de résultat quant à la réussite de son année mais il doit suivre régulièrement les cours, participer aux sessions d'examens et faire tous les efforts nécessaires pour réussir. La dérogation à ces obligations n'est possible que pour des raisons de santé et d'équité.

- en matière d'évaluation de l'année écoulée : suite à la communication par l'étudiant de ses résultats d'examens dans les sept jours ouvrables de leurs obtentions, le centre peut demander la participation de tiers professionnels à cette évaluation lorsque l'aptitude aux études n'est pas établie.

Il est évident que cet examen de l'aptitude éventuelle de l'étudiant quant aux études choisies doit être effectué au cas par cas en tenant compte des résultats et des circonstances ayant induit ces derniers.

- en matière d'orientations : l'orientation vers un type ou un cycle d'études est l'essence même de la négociation du contrat individualisé. En aucun cas ce choix d'études ne peut être fonction de critères financiers mais doit permettre une augmentation des possibilités d'insertion professionnelle de l'étudiant.

- en matière de disponibilité au travail : il est tenu compte de la disposition au travail uniquement dans les périodes compatibles avec les études. Il va de soit qu'il s'agit également d'une appréciation au cas par cas qui tiendra compte éventuellement des stages obligatoires, des deuxièmes sessions, des travaux de fin d'études, ou autres.

Daarnaast kan van de verplichte werkbereidheid afgeweken worden om gezondheids- of billijkheidsredenen.

2. Wie heeft de hoedanigheid van student ?

Er moet eerst uitgemaakt worden op welke manier een persoon beantwoordt aan de hoedanigheid van student. In dit verband preciseert de reglementering in artikel 11, § 2, a) van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie elk noodzakelijk criterium om een aanvrager als student te erkennen.

« Wanneer het centrum op grond van billijkheidsredenen aanvaardt dat de betrokken persoon met het oog op een verhoging van zijn inschakelingskansen in het beroepsleven, een studie met voltijds leerplan aanvat, hervat of voortzet in een door de gemeenschappen erkende, georganiseerde of gesubsidieerde onderwijsinstelling ».

Voor aanvragers die niet de hoedanigheid van student in de zin van voornoemd art. 11, § 2, a), hebben, moet het recht op het leefloon niettemin onderzocht worden op basis van de regels voor de toekenning aan niet-studenten en geldt de algemene territoriale bevoegdheidsregel.

a) Meerderjarig en minder dan 25 jaar oud zijn

Om aanspraak te kunnen maken op het recht op maatschappelijke integratie moet men meerderjarig (6) zijn.

Op te merken valt dat dit artikel deel uitmaakt van een hoofdstuk dat handelt over het recht op maatschappelijke integratie voor personen jonger dan 25 jaar. De student moet minder dan 25 jaar oud zijn op het ogenblik waarop hij aanspraak maakt op het recht op maatschappelijke integratie.

Wanneer de student aan wie het leefloon wordt toegekend tijdens zijn lopende studie 25 jaar wordt, blijft de specifieke regeling voor studenten verder van kracht tot het voleindigen van deze studie.

b) Een studie met een voltijds leerplan volgen

Het begrip « studie met een voltijds leerplan » refereert aan de reglementering van de gemeenschappen en onderscheidt zich van andere types van onderwijs, zoals deeltijds onderwijs of onderwijs voor sociale promotie (7).

Het betreft het voltijds secundair onderwijs en het universitair en niet-universitair hoger onderwijs, voor zover door de betrokken gemeenschap beschouwd als studie met voltijds leerplan.

De hiernavermelde studies, die toelaten om te voldoen aan de leerplicht, worden geassimileerd met studies met voltijds leerplan :

- het deeltijds beroepssecundair onderwijs (Vlaamse Gemeenschap) en « l'enseignement secondaire en alternance (CEFA) » (Franse Gemeenschap);

- de leeropleiding voor de middenstand.

De door het onderwijs voor sociale promotie georganiseerde dagopleidingen die leiden tot een overeenstemmend getuigschrift van het onderwijs met voltijds leerplan worden eveneens gelijkgesteld met studies in onderwijs met voltijds leerplan (8);

Kunnen dus niet beschouwd worden als studies in de zin van art. 11, § 2, a), van de wet betreffende het recht op maatschappelijke integratie :

- avondonderwijs buiten de gewone lessen (bv. : licentie in het kader van avondonderwijs). In dit geval moet de betrokkene overdag werkbereid zijn; het gaat dus niet om een student in de zin van de wet van 26 mei 2002;

- cursussen voor sociale promotie, met uitzondering van de door het onderwijs voor sociale promotie georganiseerde dagopleidingen die leiden tot een overeenstemmend getuigschrift van het onderwijs met voltijds leerplan en die worden gelijkgesteld met studies in onderwijs met voltijds leerplan;

- cursussen als vrije student aangezien deze studies niet leiden tot een diploma;

En outre, il peut être dérogé à l'obligation d'être disponible au travail pour des raisons de santé ou d'équité.

2. Qui dispose de la qualité d'étudiant ?

Il y a lieu de déterminer d'abord de quelle façon une personne répond à la qualité d'étudiant. Sur ce point, la réglementation précise à l'article 11, § 2, a) de la loi du 26 mai 2002 sur le droit à l'intégration chaque critère requis pour reconnaître la qualité d'étudiant à un demandeur.

« Lorsque le centre accepte, sur la base de motifs d'équité, qu'en vue d'une augmentation de ses possibilités d'insertion professionnelle, la personne concernée entame, reprenne ou continue des études de plein exercice dans un établissement d'enseignement agréé, organisé ou subventionné par les communautés ».

Pour les demandeurs qui ne disposent pas de la qualité d'étudiant au sens de l'article 11, § 2, a), précité, il n'en reste pas moins que le droit au revenu d'intégration doit être examiné sur la base des règles d'octroi aux non-étudiants et que la règle générale de compétence territoriale est d'application.

a) Etre majeur et âgé de moins de 25 ans

Il faut être majeur (6) pour prétendre au droit à l'intégration sociale.

Il est important de noter que cet article se situe dans un chapitre qui traite du droit à l'intégration sociale des personnes de moins de 25 ans. L'étudiant doit être âgé de moins de 25 ans au moment où il fait valoir le droit à l'intégration sociale.

Les dispositions spécifiques aux étudiants restent d'application jusqu'à la fin des études lorsque l'étudiant bénéficiaire du revenu d'intégration atteint, au cours de ses études, l'âge de 25 ans.

b) Suivre des études de plein exercice

La notion d'enseignement de plein exercice se réfère à la réglementation des communautés. Elle se définit par opposition aux autres types d'enseignement comme l'enseignement à horaire réduit ou l'enseignement de promotion sociale (7).

Il s'agit de l'enseignement secondaire de plein exercice et l'enseignement supérieur non universitaire et universitaire, pour autant qu'ils soient considérés par la communauté concernée comme études de plein exercice.

Les études citées ci-après qui permettent de répondre à l'obligation scolaire, sont assimilées à des études de plein exercice :

- l'enseignement secondaire en alternance (CEFA) (Communauté française) et le « deeltijds beroepssecundair onderwijs » (Communauté flamande);

- les contrats d'apprentissage des classes moyennes.

Les formations de jour organisées par l'enseignement de promotion sociale qui débouchent sur un titre correspondant de l'enseignement de plein exercice sont également assimilées à des études de plein exercice (8).

Ne peuvent donc pas être considérées comme études au sens de l'article 11, § 2, a), de la loi concernant le droit à l'intégration sociale :

- un horaire décalé en cours de soir (ex. : licence en cours du soir). Dans ce cas, l'intéressé doit rester disposé à travailler pendant la journée; il ne s'agit donc pas d'un étudiant au sens de la loi du 26 mai 2002;

- des cours de promotion sociale à l'exception des formations de jour organisées par l'enseignement de promotion sociale qui débouchent sur un titre correspondant de l'enseignement de plein exercice et qui sont assimilées à des études de plein exercice;

- des cours en élève libre puisque ces études ne sont pas sanctionnées par un diplôme;

- afstandsonderwijs, zelfs georganiseerd door een Gemeenschap, vermits het « niet wordt verstrekt in een erkende instelling »;

- kwalificerende opleidingen : bv. : een opleiding van de VDAB, van het FOREm, van de BGDA of van een V.Z.W., ...

c) Studeren in een door de Gemeenschappen erkende, georganiseerde of gesubsidieerde onderwijsinstelling

De onderwijsinstelling waar de steunaanvrager studeert moet erkend, georganiseerd of gesubsidieerd zijn door één van de Gemeenschappen van België.

Dit criterium staat tegenover de cursussen georganiseerd op initiatief van natuurlijke of rechtspersonen, die slechts leiden tot het behalen van een titel, een getuigschrift of een brevet die/dat niet wordt erkend door een Gemeenschap (voorbeeld : cursussen georganiseerd door private niet-erkende scholen en die onder andere voorbereiden op de examencommissies, taalscholen, dactylografiescholen, V.Z.W.'s, ...) of van andere overheden (voorbeeld : allerlei opleidingen georganiseerd bij een O.C.M.W.).

Hetzelfde criterium staat ook tegenover afstandsonderwijs omdat dit onderwijs niet wordt verstrekt « in » een instelling, zelfs al wordt het door een Gemeenschap georganiseerd en erkend.

Studies in buitenlandse onderwijsinstellingen komen dus niet in aanmerking, tenzij de buitenlandse studies deel uitmaken van de opleiding in een onderwijsinstelling die door één van de Gemeenschappen van België erkend, georganiseerd of gesubsidieerd is en waarvoor de steunaanvrager is ingeschreven. Studenten die bijvoorbeeld in het kader van het Erasmusprogramma van de Europese Unie voor een bepaalde tijd in het buitenland studeren, blijven ingeschreven in een door de Gemeenschappen erkende, georganiseerde of gesubsidieerde onderwijsinstelling en voldoen dus aan de voorwaarde.

Aangezien het leefloon als sociale-bijstandsregeling niet exporteerbaar is naar het buitenland, wordt de betaling van het leefloon geschorst indien de gerechtigde op het leefloon langer dan 1 maand in het buitenland verblijft.

In uitzonderlijke omstandigheden kan het O.C.M.W. evenwel het behoud van het leefloon toestaan tijdens een langer verblijf in het buitenland. Wanneer een student in het kader van het Erasmusprogramma van de Europese Unie voor een bepaalde periode in het buitenland studeert, komt het aan het O.C.M.W. toe om in elk individueel concreet geval na te gaan of het behoud van het leefloon kan toegestaan worden in het licht van de wettelijke bepalingen. Het O.C.M.W. gaat na of de aanvrager van het leefloon zijn gewoonlijke verblijfplaats in België behoudt (ofwel bij zijn ouders, ofwel op kot), of hij een inschrijving behoudt in een onderwijsinstelling van de Gemeenschappen en of dit verblijf in het buitenland kadert in het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie (9).

d) Een studie aanvatten, hervatten of voortzetten : inschrijving in een onderwijsinstelling

De studie zoals hoger omschreven in punt b) en c) moet worden aangevat, hervat of voortgezet. Het gaat dus over het beginnen in een bepaalde studierichting, het opnieuw opnemen van een studie na een onderbreking of het voortzetten van een lopende studie.

Op het moment van de steunaanvraag moet de aanvrager zijn hoedanigheid van student kunnen aantonen. Dit door een inschrijving voor een studie met voltijds leerplan in een door de Gemeenschappen erkende, georganiseerde of gesubsidieerde onderwijsinstelling (10).

De student behoudt ononderbroken zijn hoedanigheid van student tot hij de studie beëindigt of onderbreekt.

De lopende studie wordt niet onderbroken door de verlofperiodes en schoolvakanties. De steunaanvrager behoudt de hoedanigheid van student tijdens de verlofperiode tussen 2 opeenvolgende school- of academiejaren van zijn studie.

De student die een school- of academiejaar beëindigt, blijft student tenzij hij niet verder wil studeren, ofwel doordat de betrokkene dit zelf te kennen geeft, ofwel doordat dit door objectieve elementen wordt aangetoond, bijvoorbeeld de inschrijving als werkzoekende bij de VDAB of BGDA.

- des cours par correspondance même organisés par une Communauté dans la mesure où ceux-ci ne sont pas « donnés dans un établissement agréé »;

- des formations qualifiantes : ex : une formation du FOREm, VDAB, ORBEM, ou d'une A.S.B.L., ;

c) Etudier dans un établissement d'enseignement agréé, organisé ou subventionné par les Communautés

L'établissement d'enseignement où le demandeur d'aide étudie doit être agréé, organisé ou subventionné par une des Communautés belges.

Ce critère se définit par opposition à des cours organisés à l'initiative de personnes physiques ou morales privées n'aboutissant qu'à l'obtention d'un titre, d'une attestation ou d'un brevet non reconnu(e) par une Communauté (exemple : cours organisés par des écoles privées non agréées et préparant notamment au jury central, écoles de langues, écoles de dactylographie, A.S.B.L.,) ou de personnes publiques autres (exemple : formations diverses organisées au sein d'un C.P.A.S.).

Le même critère se définit également par opposition à des cours par correspondance en raison du fait qu'ils ne sont pas donnés « dans » un établissement même s'ils sont organisés et reconnus par une Communauté.

Des études dans des établissements d'enseignement étrangers n'entrent donc pas en considération, à moins que les études à l'étranger fassent partie de la formation dans un établissement d'enseignement agréé, organisé ou subventionné par une des Communautés belges et pour laquelle le demandeur d'aide est inscrit. Les étudiants qui étudient à l'étranger pendant une période déterminée, dans le cadre du programme Erasmus de l'Union européenne, restent inscrit dans un établissement d'enseignement agréé, organisé ou subventionné par les Communautés et remplissent donc la condition nécessaire.

Le revenu d'intégration ne pouvant être exporté à l'étranger en tant que prestation d'assistance sociale, le paiement du revenu d'intégration est suspendu si le bénéficiaire du revenu d'intégration séjourne plus d'un mois à l'étranger.

Dans des circonstances exceptionnelles, le C.P.A.S. peut toutefois autoriser le maintien de l'octroi du revenu d'intégration pendant un séjour plus long à l'étranger. Lorsqu'un étudiant étudie à l'étranger pendant une période déterminée dans le cadre du programme Erasmus, le C.P.A.S. doit examiner dans chaque cas concret individuel si le revenu d'intégration peut encore être octroyé compte tenu des dispositions légales. Le C.P.A.S. vérifie si le demandeur du revenu d'intégration conserve sa résidence habituelle en Belgique (soit chez ses parents, soit dans un kot d'étudiant), s'il garde une inscription dans un établissement d'enseignement des Communautés et si ce séjour à l'étranger s'inscrit dans le cadre du projet individualisé d'intégration sociale (9).

d) Entamer, reprendre ou continuer des études : l'inscription dans un établissement d'enseignement

Les études telles que décrites aux points b) et c) doivent être entamées, reprises ou continuées. Il s'agit donc de commencer des études, de reprendre les études après une interruption ou de poursuivre les études en cours.

Au moment de la demande d'aide, le demandeur doit pouvoir prouver sa qualité d'étudiant, et ce par une inscription pour des études de plein exercice dans un établissement d'enseignement agréé, organisé ou subventionné par les Communautés (10).

L'étudiant conserve sans interruption sa qualité d'étudiant jusqu'au moment où il termine ou interrompt les études.

Les études en cours ne sont pas interrompues par les périodes de congé et de vacances scolaires. Le demandeur d'aide conserve sa qualité d'étudiant pendant la période de congé entre 2 années scolaires ou universitaires consécutives de ses études.

L'étudiant qui termine une année scolaire ou universitaire conserve sa qualité d'étudiant à moins qu'il ne souhaite pas poursuivre ses études, soit parce qu'il l'a fait savoir lui-même, soit parce que cette intention peut être prouvée par des éléments objectifs, par exemple une inscription comme demandeur d'emploi au FOREm au à l'ORBEM.

De lopende studie wordt evenmin onderbroken wanneer de student wegens zijn gezondheidstoestand zijn studies tijdelijk niet kan voortzetten, mits hij ingeschreven blijft voor het lopende school- of academiejaar.

De student die een lopende studie voortijdig beëindigt - doordat hij dat zelf te kennen geeft of doordat dit door objectieve elementen wordt aangetoond, bijvoorbeeld de inschrijving als werkzoekende bij de VDAB of BGDA - verliest de hoedanigheid van student, ook al beschikt hij nog over een inschrijving in een onderwijsinstelling.

3. Welk O.C.M.W. is bevoegd ?

De bevoegdheidsregel voor studenten luidt als volgt (11) :

« In afwijking van artikel 1, 1°, is het steunverlenend openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van de persoon die een studie volgt in de zin van artikel 11, § 2, a, van de wet van 26 mei 2002 tot instelling van het recht op maatschappelijke integratie, het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van de gemeente waar de student, op het ogenblik van de aanvraag, zijn inschrijving als hoofdverblijfplaats heeft in het bevolkings- of vreemdelingenregister.

Dit openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn blijft bevoegd voor de hele ononderbroken duur van de studie. (12) »

Als overgangsmaatregel wordt bepaald dat het O.C.M.W. dat op 1 oktober 2002, het ogenblik van de inwerkingtreding van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie, een bestaansminimum toekende aan een persoon bedoeld in artikel 11, § 2, a, van voormelde wet van 26 mei 2002, bevoegd blijft tot wanneer de betrokkene zijn studie heeft onderbroken of voleindigd (13).

Deze afwijkende regel komt tegemoet aan de volgende verzuchtingen :

1. Het bepalen van een bevoegdheids criterium dat de bevoegdheidsconflicten oplost, ontstaan door de moeilijkheid om het gewoonlijk verblijf te bepalen van studenten die op kot zijn.

2. Een betere spreiding bevorderen van de last van de studenten voor de O.C.M.W.'s.

3. De continuïteit in de opvolging van het traject van de student verzekeren, en dit ongeacht veranderingen van studie-oriëntering of verblijf.

4. Het contact tussen het O.C.M.W. van herkomst en het familiaal milieu van de student bevorderen bij problemen tussen de student en zijn familie (bvb. ingevolde de onderhoudsplicht).

3.1. Welke inschrijving ?

De in aanmerking te nemen inschrijving voldoet aan de volgende voorwaarden :

a) Inschrijving in het bevolkings- of vreemdelingenregister

De effectieve inschrijving in het bevolkings- of vreemdelingenregister is dus het beslissend criterium. Wanneer de steunaanvrager evenwel geen dergelijke inschrijving heeft, wordt teruggevallen op de algemene bevoegdheidsregel van artikel 1, 1°, van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn. In dat geval is het O.C.M.W. van de gemeente waar de steunaanvrager gewoonlijk verblijft bevoegd.

b) Inschrijving als hoofdverblijfplaats

De wet bepaalt tevens dat het gaat om de inschrijving als « hoofdverblijfplaats ». Een inschrijving op een referentieadres komt derhalve niet in aanmerking. Wanneer de steunaanvrager geen inschrijving als hoofdverblijfplaats heeft, wordt de algemene bevoegdheidsregel van het voormelde artikel 1, 1°, van de wet van 2 april 1965 toegepast.

c) Inschrijving op het ogenblik van de aanvraag

Het gaat om de gemeente waar de steunaanvrager op de datum van zijn verzoek voor zijn hoofdverblijfplaats is ingeschreven in het bevolkings- of vreemdelingenregister.

Een aanvraag om in een bepaalde gemeente voor zijn hoofdverblijfplaats te worden ingeschreven volstaat niet. Het gaat om die gemeente waar de steunaanvrager op het ogenblik dat hij zijn aanvraag doet effectief is ingeschreven voor zijn hoofdverblijfplaats.

Deze bevoegdheidsregel bevordert een betere spreiding van de last van de studenten voor de O.C.M.W.'s. Het is de administratieve situatie van de student op het ogenblik van het indienen van de aanvraag die doorslaggevend is, dus zal meestal het O.C.M.W. van de gemeente waar hij vandaan komt als bevoegd centrum aangewezen worden.

Les études en cours ne sont également pas interrompues lorsque l'étudiant ne peut temporairement pas poursuivre ses études en raison de son état de santé, à condition qu'il reste inscrit pour l'année scolaire ou universitaire en cours.

L'étudiant qui termine prématurément des études en cours - parce qu'il le fait savoir lui-même ou parce que des éléments objectifs le démontrent, par exemple une inscription comme demandeur d'emploi ou FOREm ou à l'ORBEm - perd sa qualité d'étudiant, même s'il est encore inscrit dans un établissement d'enseignement.

3. Quel C.P.A.S. est compétent ?

La règle en matière de compétence pour les étudiants est la suivante (11) :

« Par dérogation à l'article 1er, 1°, le centre public d'action sociale secourant de la personne qui poursuit des études au sens de l'article 11, § 2, a, de la loi du 26 mai 2002 instituant le droit à l'intégration sociale est le centre public d'action sociale de la commune où l'étudiant est, au moment de la demande, inscrit à titre de résidence principale dans le registre de population ou des étrangers.

Ce centre public d'action sociale demeure compétent pour toute la durée ininterrompue des études. (12) »

Comme mesure transitoire, le C.P.A.S. qui, le 1er octobre 2002 - date d'entrée en vigueur de la loi du 26 mai 2002 - octroyait un minimum de moyens d'existence à une personne visée à l'article 11, § 2, a, de la loi précitée du 26 mai 2002 reste compétent jusqu'à ce que l'intéressé ait interrompu ou terminé ses études (13).

Précisons encore que cette règle dérogatoire répond aux volontés suivantes :

1. Déterminer un critère de compétence qui résout les conflits de compétence nés de la difficulté à déterminer la résidence habituelle des étudiants qui résident dans un kot d'étudiant.

2. Favoriser une meilleure répartition de la charge des étudiants par les C.P.A.S..

3. Assurer la continuité dans le suivi du parcours de l'étudiant et ce, quels que soient ses changements d'orientations ou de résidence.

4. Favoriser le contact entre le C.P.A.S. d'origine et le milieu familial de l'étudiant en cas de difficultés entre l'étudiant et sa famille (p. ex. en raison de l'obligation alimentaire).

3.1. Quelle inscription ?

a) L'inscription à prendre en considération doit satisfaire aux conditions suivantes :

Inscription au registre de la population ou au registre des étrangers

L'inscription effective au registre de la population ou au registre des étrangers est donc le critère déterminant. Toutefois, lorsque le demandeur d'aide ne peut justifier de cette inscription, on retourne à la règle générale de compétence de l'article 1er, 1°, de la loi du 2 avril 1965 relative à la prise en charge des secours accordés par les centres publics d'action sociale. Dans ce cas, le C.P.A.S. de la commune où le demandeur d'aide réside habituellement est compétent.

b) Inscription comme résidence principale

La loi précise également qu'il s'agit de l'inscription comme « résidence principale ». Dès lors, une inscription à une adresse de référence n'entre pas en considération. Lorsque le demandeur d'aide n'a pas d'inscription comme résidence principale, la règle générale de compétence de l'article 1er, 1°, de la loi du 2 avril 1965 est appliquée.

c) Inscription au moment de la demande

Il s'agit de la commune où le demandeur d'aide est, au moment de la demande, inscrit à titre de résidence principale dans le registre de population ou des étrangers.

Une demande d'inscription à titre de résidence principale dans une certaine commune ne suffit pas. Il s'agit de la commune où le demandeur d'aide est effectivement inscrit à titre de résidence principale au moment où il introduit sa demande.

Cette règle de compétence favorise une meilleure répartition de la charge que représentent les étudiants pour les C.P.A.S.. La situation administrative de l'étudiant au moment de l'introduction de la demande est déterminante. La plupart du temps ce sera donc le C.P.A.S. de la commune d'où il vient qui va être désignée comme centre compétent.

Het bevoegd O.C.M.W. kan het O.C.M.W. van de werkelijke verblijfplaats verzoeken het sociaal onderzoek uit te voeren (14).

3.2. Continuïteit van de bevoegdheid

Het O.C.M.W. dat op het ogenblik van de aanvraag het bevoegd centrum is op grond van de specifieke bevoegdheidsregel voor studenten, blijft verder bevoegd voor de hele ononderbroken duur van de studie.

De veranderingen van domicilie tijdens de studie hebben dus geen invloed op de bevoegdheid van het O.C.M.W. Eens bevoegd voor een student, blijft dat O.C.M.W. bevoegd tijdens het verdere verloop van de studie tot deze studie wordt onderbroken of beëindigd zoals hoger uiteengezet.

Het is niet vereist dat het centrum op het ogenblik van de steunaanvraag effectief steun heeft toegekend. Het volstaat dat er een aanvraag van de student was waarna het O.C.M.W. dat bevoegd was op grond van de specifieke bevoegdheidsregel voor studenten ofwel steun toekende ofwel steun weigerde. Dat O.C.M.W. blijft bevoegd tijdens de ononderbroken duur van de studie. Dat is ook het geval wanneer tijdens de studie de betrokkene zijn recht op maatschappelijke integratie verliest ingevolge gewijzigde omstandigheden, bijvoorbeeld de verwerving van een inkomen, en nadien opnieuw recht heeft. De vaststelling van de bevoegdheid moet onderscheiden worden van de beoordeling ten gronde, met name het al dan niet toekennen van het recht op maatschappelijke integratie.

3.3. Doorsturings- en kennisgevingsplicht

Wanneer een aanvraag wordt ingediend bij een onbevoegd O.C.M.W., heeft dat O.C.M.W. de plicht het dossier over te maken aan het volgens hem bevoegd O.C.M.W. en de aanvrager hiervan te verwittigen binnen de vijf kalenderdagen (art. 18, § 4, van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke intergratie).

Naast deze informatie informeert het O.C.M.W. de student ook over de hele procedure.

4. Varia

4.1. Doorverwijzing en terugvordering bij onderhoudsplichtigen

Zowel bij het indienen van de aanvraag als bij de terugvordering van het leefloon bij onderhoudsplichtigen moet het O.C.M.W. de familiale bemiddeling met de ouders van de jongeren aanmoedigen.

Een doorverwijzing naar de onderhoudsplichtigen kan niet op een systematische manier gebeuren. Bij het sociaal onderzoek moet de werkelijke draagkracht van de ouders ingeschat worden wat betreft een eventuele onderhoudsbijdrage, vooraleer de aanvrager wordt verplicht zijn rechten voor de vrederechter te laten gelden (15).

Evenzo, bij de terugvordering van het leefloon bij de onderhoudsplichtigen, moet het O.C.M.W. binnen de reglementaire termijn vóór de definitieve beslissing inzake terugvordering in voorkomend geval de onderhoudsplichtigen de mogelijkheid geven een voorstel van onderhoudsbijdrage voor te leggen (16).

4.2. Met 10 pct. verhoogde toelage voor studenten

Artikel 34 van de wet van 26 mei 2002 bepaalt dat de toelage van de federale Staat in het leefloon met 10 pct. wordt verhoogd gedurende de looptijd van een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie gesloten met toepassing van artikel 11, § 2, a. Deze bepaling geldt voor studenten jonger dan 25 jaar, maar indien de studies werden aangevat voordat de student 25 jaar oud was geworden wordt deze verhoging met 10 pct. ten gunste van het O.C.M.W. behouden tot het einde van de lopende studies.

4.3. Vrijstelling van de inkomsten uit een tewerkstelling

Om jongeren een beroepservaring (17) te laten opdoen, stelt artikel 35, § 2, van het koninklijk besluit van 11 juli 2002 dat de inkomsten uit een tewerkstelling van studenten tijdens de ganse duur van de studies worden vrijgesteld; twee vrijgestelde bedragen zijn voorzien naargelang de betrokkene al dan niet een studiebeurs ontvangt (18). In dat eerste geval zal de vrijstelling minder bedragen aangezien de student een studiebeurs ontvangt.

Le C.P.A.S. compétent peut demander au C.P.A.S. de la résidence effective d'effectuer l'enquête sociale (14).

3.2. Continuité de la compétence

Le C.P.A.S. qui, au moment de la demande, est compétent sur base de la règle de compétence spécifique pour les étudiants, demeure compétent pour toute la durée ininterrompue des études.

Les changements de domicile au cours des études n'ont donc pas d'incidence sur la compétence du C.P.A.S. Dès qu'un C.P.A.S. devient compétent pour un étudiant, il le reste pour la suite des études jusqu'au moment où ces études sont interrompues ou terminées.

Il n'est pas exigé que le centre ait effectivement accordé l'aide au moment de la demande d'aide. Il suffit d'une demande de l'étudiant, suite à laquelle le C.P.A.S., compétent sur base de la règle de compétence spécifique pour les étudiants, a soit octroyé soit refusé l'aide. Ce C.P.A.S. reste compétent pendant la durée ininterrompue des études. Il en va de même lorsque l'intéressé perd son droit à l'intégration sociale au cours de ses études en raison d'une situation modifiée, par exemple l'acquisition d'un revenu, et le récupère ensuite. La détermination de la compétence doit être distinguée de l'examen de la demande au fond, c'est-à-dire de l'octroi ou non du droit à l'intégration sociale.

3.3. L'obligation de transfert et d'information

Lorsqu'une demande est introduite dans un C.P.A.S. incompetent, ce dernier a l'obligation de transférer le dossier vers le C.P.A.S. qu'il estime compétent et d'en informer le demandeur dans les cinq jours calendrier (art.18, § 4, de la loi du 26 mai 2002 concernant le droit à l'intégration sociale).

A côté de cette information, le C.P.A.S. informe également l'étudiant sur la procédure globale.

4. Divers

4.1. Renvoi et recouvrement auprès des débiteurs d'aliments

Tant lors de l'introduction de la demande que lors du recouvrement du revenu d'intégration auprès des débiteurs d'aliments, le C.P.A.S. doit favoriser la médiation familiale avec les parents du jeune.

Un renvoi aux débiteurs d'aliments ne peut être effectué systématiquement. Lors de l'enquête sociale, il y a lieu d'évaluer les possibilités financières effectives des parents quant à une éventuelle contribution alimentaire avant d'imposer au demandeur de faire valoir ses droits devant le juge de paix (15)

De même, lors du recouvrement du revenu d'intégration auprès des débiteurs d'aliments, le C.P.A.S. doit, dans le délai réglementaire précédant la prise de décision définitive de recouvrement, offrir, le cas échéant, la possibilité pour les débiteurs d'aliments de présenter une proposition de contribution alimentaire (16).

4.2. La subvention majorée de 10 % pour les étudiants

L'article 34 de la loi du 26 mai 2002 prévoit que la subvention de l'Etat fédéral dans le revenu d'intégration est majorée de 10 % pendant la durée d'un projet individualisé d'intégration sociale conclu en application de l'article 11, § 2, a. Cette disposition vise les étudiants de moins de 25 ans, mais dans la mesure où les études ont été commencées avant les 25 ans de l'étudiant, cette majoration de 10 % est maintenue en faveur du C.P.A.S. jusqu'à la fin de ses études en cours.

4.3. L'immunisation des revenus provenant d'une mise au travail

En vue de favoriser l'acquisition d'une expérience professionnelle (17) des jeunes, l'article 35, § 2, de l'arrêté royal du 11 juillet 2002 a introduit le principe de l'exonération des revenus provenant d'une mise au travail des étudiants pendant toute la durée des études et à raison de deux montants qui sont fonction du fait que l'intéressé perçoit ou non une bourse d'études (18). Dans le premier cas, puisque l'intéressé bénéficie d'une bourse d'études, le montant de l'exonération est moindre.

Wanneer een student een aanvraag om de toekenning van een studiebeurs heeft ingediend maar er nog geen beslissing over de toekenning is genomen, kan de student genieten van het hoogste bedrag van de vrijstelling voor zijn arbeidsinkomsten. Het O.C.M.W. zal de student evenwel laten weten dat het teveel betaalde van hem zal teruggevorderd worden indien de studiebeurs hem uiteindelijk wordt toegekend.

Hoogachtend,

De Minister van Maatschappelijke Integratie,
Ch. DUPONT

Nota

(1) De wet van 26 mei 2002 heeft geen automatisch recht op maatschappelijke integratie gecreëerd voor studenten. Dat is ook logisch, vermits niemand een onvoorwaardelijk recht op maatschappelijke integratie heeft gekregen.

(2) Zie algemene omzendbrief van 6 september 2002, blz. 9 e.v.

(3) Doc. Kamer, 50, 1603/001, memorie van toelichting bij het wetsontwerp betreffende het recht op maatschappelijke integratie, blz. 18.

(4) De betrokken jongere moet de ganse duur van zijn studies een contract hebben, maar dat contract moet niet voor de volle termijn (bvb. 4 jaar) ineens gelden. Uiteraard moet ieder studiejaar gedekt zijn door een contract.

(5) Het O.C.M.W. mag de betrokken student evenwel niet automatisch het recht op een leefloon ontzeggen gedurende de vakantieperiode, tenzij om reden dat de inkomsten die hij met zijn arbeid verwerft het leefloon overtreffen.

(6) Of hiermee gelijkgesteld in de zin van art. 7 van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie.

(7) Doc. Kamer, 50, 1603/004, Verslag van 4 april 2002 over het wetsontwerp betreffende het recht op maatschappelijke integratie, blz. 51.

(8) Doc. Kamer, 50, 1603/004, Verslag van 4 april 2002 over het wetsontwerp betreffende het recht op maatschappelijke integratie, blz. 51.

(9) Indien het leefloon behouden blijft, wordt de in het kader van het Erasmusprogramma toegekende Erasmusbeurs, die via de Gemeenschappen met de steun van de Europese Unie verleend, vrijgesteld bij de berekening van de bestaansmiddelen.

(10) In het kader van het contract dat tot stand komt ter uitvoering van het project voor maatschappelijke integratie van de student, dient de student trouwens een bewijs te leveren van zijn inschrijving in een onderwijsinstelling (art. 21, § 3, van het koninklijk besluit van 11 juli 2002 houdende het algemeen reglement betreffende het recht op maatschappelijke integratie).

(11) De bevoegdheidsregel voor studenten, die behoort tot de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de O.C.M.W.'s, geldt zowel voor het recht op maatschappelijke integratie als voor de andere vormen van maatschappelijke hulp, maar deze omzendbrief behandelt enkel het recht op maatschappelijke integratie.

(12) Artikel 2, § 6, van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, ingevoegd bij artikel 52 van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie.

(13) Artikel 55 van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie.

(14) Vergelijk: art. 60, § 1, vierde lid, van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn

(15) Het O.C.M.W. kan zelf van rechtswege in naam en ten voordele van de steunaanvrager optreden om zijn rechten op onderhoudsgeld te laten gelden. Het O.C.M.W. mag zich niet onttrekken aan zijn wettelijke opdracht tot hulpverlening om reden dat eerst de onderhoudsplichtigen moeten aangesproken worden.

(16) De onderhoudsplichtige kan het O.C.M.W. binnen de 30 dagen na de verzending van de beslissing verzoeken:

- om af te zien van de terugvordering;

- of hij kan ofwel een voorstel tot terugbetaling in schijven, ofwel een voorstel van onderhoudsbijdrage voorleggen (art. 55 van het koninklijk besluit van 11 juli 2002 houdende het algemeen reglement inzake het recht op maatschappelijke integratie).

(17) Deze beroepservaring staat los van de gevolgde studie.

(18) Bedragen op 1 juni 2003:

€ 53,67 per maand met studiebeurs

€ 192,41 per maand zonder studiebeurs

Lorsqu'un étudiant a introduit une demande en vue de l'octroi d'une bourse d'études mais que l'octroi n'a pas encore été décidé, l'étudiant peut bénéficier de l'exonération sur les revenus de son travail à raison du montant le plus élevé. Toutefois, le C.P.A.S. informera l'étudiant de ce que le montant trop perçu sera récupéré lorsque la bourse d'études lui sera reconnue.

Je vous prie d'agréer,

Le Ministre de l'Intégration sociale,
Ch. DUPONT

Note

(1) La loi du 26 mai 2002 n'a pas instauré un droit automatique à l'intégration sociale pour les étudiants. Ce qui est logique, puisque personne ne bénéficie d'un droit inconditionnel à l'intégration sociale.

(2) Voir circulaire générale du 6 septembre 2002, p. 9 et suiv.

(3) Doc. Chambre, 50, 1603/001, projet de loi concernant le droit à l'intégration sociale, exposé des motifs, p. 18.

(4) Le jeune concerné doit avoir un contrat pour toute la durée de ses études, mais ce contrat ne doit pas directement en couvrir la durée totale (par ex. 4 ans). Chaque année d'études doit naturellement être couverte par un contrat.

(5) Le C.P.A.S. ne peut toutefois lui refuser automatiquement le droit à un revenu d'intégration pendant la période de vacances, sauf si les revenus que l'étudiant se procure par son travail dépassent le revenu d'intégration.

(6) Ou assimilé au sens de l'art. 7 de la loi du 26 mai 2002 concernant le droit à l'intégration sociale.

(7) Doc. Chambre, 50, 1603/004, Rapport du 4 avril 2002 sur le projet de loi concernant le droit à l'intégration sociale, p. 51.

(8) Doc. Chambre, 50, 1603/004, Rapport du 4 avril 2002 sur le projet de loi concernant le droit à l'intégration sociale, p. 51.

(9) Si le revenu d'intégration est maintenu, la bourse Erasmus octroyée dans le cadre du programme Erasmus par l'intermédiaire des Communautés, avec le soutien de l'Union européenne, est exonérée lors du calcul des ressources.

(10) Dans le cadre du contrat conclu en exécution du projet d'intégration sociale de l'étudiant, l'étudiant doit d'ailleurs fournir une preuve de son inscription dans un établissement d'enseignement (art. 21, § 3, de l'arrêté royal du 11 juillet 2002 portant règlement général en matière de droit à l'intégration sociale).

(11) La règle de compétence pour les étudiants, qui fait partie de la loi du 2 avril 1965 relative à la prise en charge des secours accordés par les centres publics d'action sociale, vaut pour le droit à l'intégration sociale ainsi que pour les autres formes d'aide sociale, mais la présente circulaire n'a trait qu'au droit à l'intégration sociale.

(12) Article 2, § 6, de la loi du 2 avril 1965 relative à la prise en charge des secours accordés par les centres publics d'action sociale, inséré par l'article 52 de la loi du 26 mai 2002 concernant le droit à l'intégration sociale.

(13) Article 55 de la loi du 26 mai 2002 concernant le droit à l'intégration sociale.

(14) Par référence à l'art. 60, § 1er, alinéa 4 de la loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'action sociale.

(15) Le C.P.A.S. peut lui-même agir de plein droit au nom et en faveur de l'intéressé afin de faire valoir ses droits à une pension alimentaire. Le C.P.A.S. ne peut pas se soustraire à son obligation légale d'octroi d'aide au motif que les débiteurs d'aliments doivent être prioritairement interpellés.

(16) Le débiteur d'aliments peut demander au C.P.A.S. dans les 30 jours après l'envoi de la décision:

- de renoncer au recouvrement;

- ou présenter soit une proposition de remboursement par tranches, soit une proposition de contribution alimentaire (art. 55 de l'arrêté royal du 11 juillet 2002 portant règlement général en matière de droit à l'intégration sociale).

(17) Cette expérience professionnelle est indépendante des études suivies.

(18) Montants au 1er juin 2003:

€ 53,67 par mois avec bourse d'études

€ 192,41 par mois avec bourse d'études